

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.

1/2 " 1 " 60 "

1/4 " — " 90 "

IN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.

1/2 " 3 "

—o—

Numar. singuratici se vënd
 n Cluj cu 5 fileri, intr'alte
 locuri cu 6 fileri.

Răvașul

INSERTIUNILE
 se plătesc după mări-
 mea locului ce ocupă;
 fiecare cm. □ costă o-
 dată 10 fil., de 2 ori
 8 fil., de 3 și mai multe
 ori 6 fileri.

—o—

ADRESA:
 „RĂVAȘUL”
 CLUJ. — KOLOZSVÁR
 6. JÓKAI-UTCZA 6.

Editor și redactor resp.: PETRU P. BARIȚIU

Apare în fiecare Sâmbătă

Intemeietorul foi: Dr. E. DĂIANU

Un Arhiepiscop către învățători.

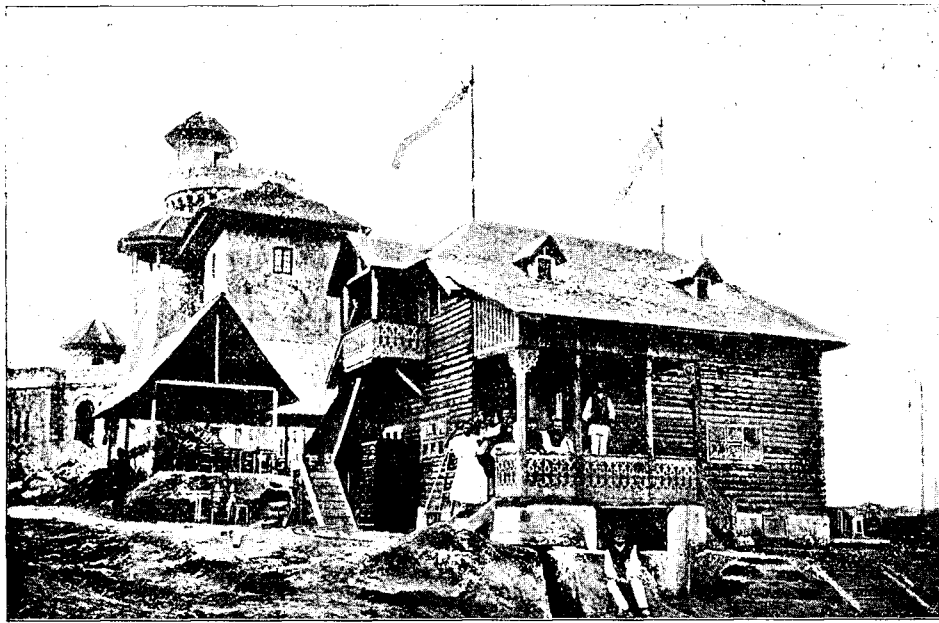
În 10—12 Nov. n. a. c. s'a ținut la Oravița adunarea generală a învățătorilor români gr.-cat. din Bănat. Preasfinția Sa Episcopul Lugojului a avut fericitul gând de a lua parte la aceasta adunare prezidând-o și rostind la deschidere un cuvânt, care se cuvine să-l asculte toți învățătorii noștri. Eată în întregime sa aceasta cu adevărat părințească cuvântare:

Onorată adunare! Iubiți fii!

Cu toată căldura inimii mele părințești vă salut pe voi Iubiți Fii în Christos, cari v'ați întrunit azi la adunarea generală anuală a Reuniunii noastre în această frumoasă și însemnată comună Oravița, unde printre ocupațiunile voastre ca reuniune, vi-se dă prilej a vedea rezultatele muncii omenești pe terenul industriei. Aici și la Anina, unde plănuți o excursiune de studiu, veți putea admira pe Dumnezeu, care a pus pe om stăpân peste pământ, ca să-l lucre și să-l domnească. Veți vedea cu câtă bogăție a binecuvântat Atotputernicul acest loc, — și aducându-vă aminte, că întreg pământul patriei noastre este presărat cu mii și mii de feluri de comori, cari așteaptă a fi scoase la iveală și a fi întrebuințate și prelucrate pentru binele locuitorilor acestei țări, — veți cunoaște că și vouă chiar ca învățători ai fiilor poporului nostru, băștinaș pe aceste locuri scumpe, datorințe nouă vi-se impun: datorința de a îndemna pe fii neamului, ca pe lângă ocupațiunile moștenite dela strămoși, să se îndeletnicească și cu ramuri deosebite ale industriei, ca astfel avuțiile pământului strămoșesc să fie spre folosul adevăraților moșteni ai fiilor patriei; și să nu fie siliți cărmuitorii în lipsa de brațe lucrătoare să aducă lucrători din țeri străine. Trebuie din toate puterile lucrat într'acolo, ca fii neamului nostru dedicându-se în măsură cât mai mare industriilor, să se alcătuiască o clasă de muncitori, cari să-și poată aici acasă agonisi pâinea cinstită de toate zilele, să-și poată asigura o subsistență odihnită pe zile de bătrânețe ori neputințe, să se alipească cu drag de pământul țării și să nu iee în mână toiagul trist al pribegiei, lăsând pārloage câmpiile strămoșești, ruginite sapa și plugul, lipsit văzduhul de doinele noastre fermecătoare și ducând cu sine atâta jale, dor și amar.

Astfel de reflexiuni și astfel de hotăriri au să se nască în mintea și inima noastră la vederea și cercetarea acestui romantic ținut, unde mintea omenească, stăpânitoare peste brațele harnicilor muncitori, a produs și continuă a produce rezultate atât de uimitoare pe terenul industriei de mine și de metalurgie.

Este chiar în interesul vostru bine priceput — Iubiților Fii! — ca să îndrumați pe fii poporului nostru la îmbrățișarea industriilor. În adevăr poporul s'a sporit și se sporește, deși chiar în acest ținut nu în acea măsură, în care ar fi — după legea firei — să se sporească. Pământul nu crește, ci durează, în urma sărăciei generale scade, ori mai bine zis, scapă din mâinile vechilor proprietari. Este doar de sine înțeles, că dacă pământul scade, ori în cazul cel mai favorabil nu crește, crește însă numărul acelor, cari au să triască da pe pământ; atunci puțința de traiu se face mai grea și prin urmare trebuie

Vederi dela Expoziție: Hanul muntenesc.

nizuit ca pământul să se lucre mai bine, ca mai multă roadă să aducă, și ca să se afle mijloace nouă de câștig și anume industriale, ca așa cu liniște să poată trăi poporul înmulțit și să nu pice în mintea nimenui gândul înfiorător de păcătos de a pune stavilă darului d-zeesc, care este darul de prunci, pentru frica și temerea, că pruncii aceia nu vor avea din ce a trăi. Pentru că dacă sărăcește poporul, atunci nu poate jertfi mai mult pentru susținerea școalelor, ba nu poate jertfi nici atâta, cât a jertfit în trecut; și atunci se face imposibilă și împlinirea datorinței voastre îndreptățită de a vi-se regula salariile în acea măsură, ca scutiți fiind de grijile traiului zilnic, să vă puteți devota mai cu deadinsul datorințelor statului vostru. Astfel între progresul economic al poporului nostru și între îmbunătățirea stărei voastre materiale este o strânsă legătură cauzală și în consecință înaintarea materială a poporului este nu numai o datorință morală față de neamul nostru, ci și o datorie către însuși statul vostru învățătoresc. Cu cât poporul va spori mai mult în bunăstare și cu cât va cunoaște mai mult, că sporul acesta îl datorită poavețelor și îndrumărilor voastre, adecă școalei susținute cu jertfele sale, cu atât mai mult și mai bucuros va fi gata a jertfi pentru susținerea școalei și pentru îmbunătățirea stării materiale.

II. Dar mi-se pare a auzi observarea. Toate sunt bune și frumoase însă noi nu putem aștepta până când se va îmbunătăți starea materială a poporului nostru, ca în măsură mai mare să poată jertfi pentru susținerea școalelor noastre și pentru îmbunătățirea stării noastre materiale. Nouă ne lipsește ajutor grabnic și neamănat, că altfel nu mai putem învinge lipsele zilnice.

Recunosc — Iubiți Fii! — îndreptățirea dorințelor și cererilor voastre pentru o regulare mai corăspunzătoare a salariilor voastre. Nici nu mă pun pe acel punct de vedere îngust — dar altfel foarte îndreptățit, că e o nespūsă anomalie, ca preoților noștri să le lipsească congrua minimală, pe când învățătorilor totuși le este asigurat un salariu minimal fixat în lege. Anomalia aceasta numai la aceea ne îndreptățește ca să facem tot posibilul, ca anomalia să înceteze, ca clerul nostru asemenea celorlalte cleruri din patrie să-și primească congrua corespunzătoare, asigurată în lege, — și cred a putea spera că lucrul acesta să va întâmpla mai curând, decum am cutezat a spera în trecut, — dar nici decât nu ne îndreptățește

la aceea, ca să ne pară rău ori chiar să punem piedeci în calea îmbunătățirii cât mai favorabile a salariilor învățătoresți.

Și în privința aceasta, nu ne poate ajunge nici o imputare. În conțelegere cu Consistoriul nostru am cercat totdeauna să înaintăm binele vostru. Înșive știți, că toate rugărilor pentru urcarea salariilor la suma de 800 cor. le-am rezolvat favorabil. Dificultăți s'au făcut numai acolo, unde e vorba de schimbarea instrumentelor dotaționale, deoarece o astfel de schimbare e împreună cu pertractări foarte îndelungate și de regulă se gată cu o nouă îngreunare a poporului, ceea ce între actualele împrejurări economice nu aflăm a fi posibil și drept.

Am urmărit cu luare aminte și discursurile din foile noastre, purtate în vederea îmbunătățirii mijloacelor voastre de subsistență. Mișcările aceste au îndreptățirea lor, întru cât lămurirea, prin presă a scopurilor, ce se urmăresc, contribuie binefăcător la rezolvarea prinoasă a cestiunii. Numai să nu se piardă din vedere nici odată caracterul școalelor noastre și că cuvântul decizător au să-l rostească autoritățile bisericesti superioare, ca susținătoare de școale. Tendințele, — dacă s'ar ivi — de-a încunjura aceste autorități superioare și de a regula cauza salariilor învățătoresți independent de acele autorități ar fi o tendință ilegală periculoasă, și ca atare nu ar putea să întâmpine, decât desaprobarea noastră, dar deopotrivă și a întregului popor credincios.

Repeșesc, Iubiți fii, că Ordinariatul a urmărit cu simpatie toate nizuințele voastre pentru regularea salariilor învățătoresți și în fiește care caz concret a și făcut din partea sa tot posibilul ca acea regulare să se și întâmple. Și în viitor tot asemenea ne vom nizu; ca să promovăm justele voastre dorințe și să căutăm, ca din beneficiile, de cari vor fi făcuți părtași alți colegi de ai voștri, de categoria voastră, din alte diecese ori biserici, în proporție dreaptă să vi-se facă parte și vouă.

III. Dar Iubiți fii! pe când recunoaștem îndreptățirea nizuințelor voastre pentru ameliorarea stării voastre materiale și vă asigurăm de concursul nostru în direcțiunea aceasta în acelaș timp nu putem întrelăsa a vă îndemna și a vă feri, nu cumva sub presiunea curentului modern materialistic, să vă lăsați seduși și abătuți dela calea singur adevărată și mântuitoare a conștien-

țioasei împliniri a datorințelor voastre de învățători. Despre necesitatea regulării salarelor învățătoarești și peste tot a salarelor funcționarilor de toate categoriile s'a scris, s'a vorbit; se scrie și se vorbește foarte mult. Toți accentuează sus și tare, până și cel mai din urmă lucrător de câmp, că are dreptul firesc la o resplăță dreaptă și corespunzătoare a muncii sale. Și e adevărat! Numai e bătător la ochi, că despre datorințe nu se prea aude vorbind, măcar că dreptul și datorința sunt două concepte nedespărțite.

În ziua de azi cuvântul și conceptul de datorință a ajuns a fi străin și necunoscut. Și nu e mirare! După curentul modern materialistic ori cum îl numesc monistic, scopul final al omului e aici pe pământ, e în bună starea materială și în plăcerile, ce i-le poate întinde o asemenea bună stare. Dar fiindcă poftele cresc treptat cu bună starea, de aci urmează că poftele nu au margini și cum omul crede a avea drept la îndeplinirea poftelor sale, așa tinde tot după bună stare, după venite mai multe, de unde urmează, că ori cât s'ar regula salarele pe toate iniile, îndeplinire deplină nu va fi, pentru că poftele lăstate fără frâu nu vor să cunoască și să sufere termuire. Dacă noi vom fi chemați a prețui valoarea muncii noastre, și dacă valoarea muncii intelectuale și morale vom prețui-o cu o resplăță curat materială, atunci ori ce salariu ni-se va părea neproporționat și mulțumire nu va locui în inimile noastre.

Dacă asemenea vederi ar străbate în rândurile învățătorilor noștri și poate chiar și în șirurile preoțimeii, atunci e capăt de instituțiile noastre și fără șială pot se zice, că și de neamul nostru. Dacă vom zice: nu-mi fac datorința, pentru-că nu sunt bine plătit, ori îmi fac datorința pe câtă îmi este plata, atunci e vai de noi! Atunci ar trebui să fiu eu cel dintâiu care se mă plâng, pentru-că sum cel mai slab dotat dintre toți arhierii din țară, măcar-că fac același lucru, ca și ei.

Departa să fie de noi o asemenea ispită! Noi doar suntem servitori ai bisericii lui Christos. Noi știm, că avem datorințe sfinte cătră cei încredințați grijei noastre, că pentru sufletele lor nemuritoare răspunzători suntem cu însuși vecinica fericire a sufletului nostru. Știm că avem să purtăm grije de fii unui neam, care alături de celealte neamuri alcătuitoare de stat a păzit pământul acestei țări și l-a udat cu sângele său; avem să luminăm pe fii unui neam, care pentru limba și legea sa a fost gata totdeauna a înfrunța de o mie de ori moartea. Știm, că viitoarele generațiuni ale acestui neam vor blăstăma pomenirea noastră, dacă nu ne vom împlini datorința cătră fii nouă concrezuți, de a-i lumina și povățui, ca păstrându-și individualitatea, cu care Dumnezeu i-a înzestrat, să poată rămânea și fi în tot timpul viitor scut puternic al patriei și al tronului.

Conștiința acestor sfinte datorințe ne va feri dela pretinderea drepturilor în paguba datorințelor înșirate. Preoțimea și învățătorimea noastră — asta este dulcea mea nădejde și mângâiere, cu care doresc a mă reîntoarce acasă — în cererea drepturilor sale nu își va uita niciodată de datorințele sale, și că acele datorințe cu scumpătate le va împlini și atunci, când împlinirea drepturilor sale nu se face cu aceea grabă și în aceea măsură, în care ar merita, bine știind că peste ori-ce bunăstare, fericire pământească e mai pe sus liniștea și mângâierea conștiinței, pacea lui Dumnezeu și binecuvântarea unui neam recunoscător.

Pacea lui Dumnezeu! Cuvinte străine în zilele noastre. — Freamăt surd ce aude pe tot rotogolul pământului. Toți se îmbulzesc făcându-și drum cu coatele, să ajungă mai iute la vițelul cel de aur, să-și umple buzunarele, ca apoi să-și poată mulțumi faptele nesăturate! Unde vor afla ei pace, cari se adapă la izvoarele împruțite! În averi, în desfrâu?

Doamne! trimite pe Sfântul Tău Spirit și luminează mintea mea, și luminează și mintea acelora peste cari mai așezat păstor. Luminează-ne cu Spiritul înțelepciunii să cunoaștem, că afară de Tine nu este Dumnezeu, că la Tine singur e

adevărul și viața, că la Tine e calea fericirii vremelnice și vecinice, că Tu singur poți odihni pe cei osteniți, că Tu singur poți adăpa pe cei însetați, nutri pe cei flămânzi și mângâia pe cei ce plâng. Întăreștene în sfânta Ta lege și ne povățuiește cu adevărul Tău! Depărtează dela noi spiritul înșelăciunii și al neînțelegerii și fă ca să petrecem o viață duhovnicească căutând și făcând toate cele ce sunt spre bună plăcerea Ta, ca fericiți de valurile furtunoase ale acestei vieți, cari ne amenință, să aflăm scăpare la Tine singur Dumnezeu nostru cel adevărat, — pentru rugăciunile Aceluia ce Te-a născut fără sămânță, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria!

Crestături.

— Școala creștinească. La sfințirea școlii celei noue din Topârcea protopopul Seliștei Dr. Ioan Stroia a rostit o frumoasă cuvântare din care încreștam aceasta parte:

»Când Isus Navi, următorul prorocului Moise, a condus poporul izraelitan în pământul făgăduinței, în Canaan, cu mare măhnire văzu, că mulți dintre Izraeliteni încep a se molipsi zi de zi de datinile păgâne și urite ale Amoreilor și altor popoare păgâne din Canaan. I-a muștrat amar pentru închinarea lor la idoli și pentru părăsirea datinelor bune strămoșești. Le-a adus apoi aminte toate bunătățile, cu cari Iehova, D-zeul cel adevărat i-a învrednicit pe ei în Egipt și în pustie, și le-a zis cuvintele memorabile: »Alegeți-vă astăzi, cui voiați să slujiți, ori zeilor, cărora au slujit părinții voștri, dincolo de râu, ori zeilor Amoreilor, în a căror țară locuiți; Eu și casa mea vom sluji lui Iehova.« — Și poporul recunoscându-și păcatul a zis: »Și noi voim să slujim lui Iehova, căci el este D-zeul nostru«.

Și slujba lui Iehova, adevăratului D-zeu, alipirea sa de datinile bune strămoșești, l'a susținut pe poporul jidovesc, deși un popor mic, mii de ani în marea popoarelor străine.

Și școala noastră lui D-zeu să slujească. Iubirea de D-zeu și a cuvântului său să se sâdească în inimile tineretului. Iubirea deaproapelui, iubirea de neam s'o cultive. Atunci va fi, dar numai atunci va fi cu adevărat școala creștinească. Tineretul eșit din ea frica Dlui va avea în inimă și în cărările lui va umbla. În inima sa adânc săpată va fi datorința față de sine, față de familie, față de biserică, neam și patrie. Binele, frumosul și adevărul îi va călăuzi în toate cărările lor spre bucuria celor ce i-au născut și crescut, spre lauda bisericii și neamului lor.«

— »Tăria noastră e fără îndoială cultura. Conștiința de sine a poporului român i-o asigură progresul său cultural. Cu bucurie am cetit mai astăvară un raport despre progresul ce l'au realizat învățătorii din tractul Mediașului, unde s'au înșirat mai multe comune chiar în cari nu au fost nici un analfabet. Noi altă tărie nu avem decât cultura«. Așa scrie »Unirea« în nr. 50. Și bine scrie. Ori ne cultivăm poporul ori cădem! Deci cultură, cultură, și iar cultură, chiar și fără politică.

— La sate, domnilor și fraților! Acolo e de lucru, acolo se cere sprijinul vostru și al nostru... până când satele vor fi nerînduite economiceste, zădarnic vom face teorii... Să folosim zilele și serile iernii, ce vine, ca în primăvară pe satele noastre să facem să răsară sute și sute de tovărășii făcute după trebuințele și pentru ajutorul sătenilor! (»Tovărășia«)

După o sută de ani.

Mai bine ca 100 de ani s'au străcurat încet și greu de când episcopul de vecinică pomenire Bobb a pus temelie bisericii noastre și s'a început în ea și prin ea lucrarea binecuvântată ce durează. Cum stăm însă acum după atâta amar de timp cu biserică la Bobb? Eată o întrebare legitimă ce-și pune cel ce a cetit despre începutul ei. Răspundem pe scurt. Fiindcă era să ni-se dărâme, am reparat-o și întărit-o, încât, cu voia Domnului va mai sta o sută de ani. Am împlinit o datorie cătră noi și cătră trecutul nostru mântuind de pierire un monument al culturii românești în Cluj.

Frumușică cum e bisericuța aceasta e singura mângâiere și îndulcire a poporului nostru numărös din Cluj, pentru toți cei ce o cercetează. În Dumineci și sărbători cântări și cuvântări bat în micile ei boltituri, și turma de

credincioși ce se adună se pătrunde până la lacrimi de frumseța adevărului și de dulceața frumosului. Însă turma această este mică. E numai o ceată din mulțimea cea de 4000—5000 suflete, care se țin — adecă ar trebui să se țină — de aceasta biserică. Cei mulți nu vin, poate mai ales pentru că nu mai încap în mica casă a Domnului.

Zidită în stil roman, mai mult largă decât lungă, ea are un aer primitiv, familiar. Păreții, acum mai luminoși, sunt învrăstați de mulțime de icoane, tot atâtea daruri evlavioase ale creștinilor. Multe din acestea n'au vr'un preț artistic. Sunt marfă de târg în stilul apusan, nepotrivit cu înfătoșarea orientală a bisericii. Sunt înse printre aceste multe icoane și unele de preț artistic ori archeologic.

Sunt — pe păreții din altar — câteva iconițe din veacul al 18-lea, lucrate pe stofe de mătăasă, cu fire aurii și argintii, în cadre țintuite cu bucățele de os de pește, cu oglindute, etc. Sunt două iconițe cu busturi de ceară, împodobite cu lucrări de filigram. Dar sunt și trei pânze mari, cam 1 metru lungime și 50 cm. lățime, cari sunt picturi originale de o mână necunoscută, dar măiastră. Ele reprezintă trei momente mari din economia mântuirii neamului omenesc. Una ne arată clipa schimbării la față a Mântuitorului, care strălucește pe vârful de munte într'o mare de lumină, arătându-se de o parte Moise, cu tablele legii, de altă parte Ilie Procopul. Trei apostoli, culcați la pământ, caută a-și acoperi fața sub lovitura mării și a luminei lui Christos.

A doua, în același format, arată învierea Domnului din morți, într'o concepțiune originală.

E un mormânt, ca o criptă, săpată în stâncă. Peste ea se lasă ierburi acățătoare și în zare departe un cer albastru adânc, ca cerul Italiei. Din acest mormânt, așezat într'un mediu de frumseță romantică, Isus Mântuitorul se înalță, ca plutind în aer, triumfător și maiestos, dar blând și dulce.

Soldatul roman — mai ales unul — un atlet puternic ca un urieș înarmat, exprimă toată forța împărăției sale, împărăția și puterea lumii acesteia, și în același timp toată groaza și cutremurarea superbă a acestei puteri, văzând cum se înalță peste ea o putere nouă, a spiritului, care fără alte arme decât adevărul și dreptatea, biruește nu numai puterea Romei, ci chiar moartea. Ceilalți doi soldați, culcați, treiți abia pe jumătate, buimăciți de somn și de zgomotul clipei, reoglindează toată năucia uimită a lumii păgâne, care vede răsărind, ca din pământ, ca din adâncuri, o lume nouă, pe care nu o înțelege...

A treia pânză ne înfătoșează pogorîrea spiritului sfânt. Aci se arată toată forța creatoare și toată fineța sufletului acelu pictor necunoscut, dela care au rămas — copii sau originale, nu o putem spune — aceste opere vrednice de atențiunea tuturor pricepătorilor.

Nicăiri nu am văzut mai cu efect, mai sugestiv și mai desăvârșit exprimată acea fericire lăuntrică a sufletului ca aci... Ori cât de grea e problema de a zugrăvi pogorîrea spiritului celui dumnezeesc în sufletele omenești — pictorul a reușit să apropie rezolvarea greutății.

Vedem înaintea noastră pe toți apostolii și câteva muieri, între cari Maica Domnului... Sunt adunați într'o casă, — acea casă din Ierusalim, unde

stăteau închiși de frica Jidovilor. Au cărți înainte; cetesc, se roagă. Unii în picioare, alții șezând. Unul pare, că ar slugi ca la sfânta liturgie, poate Petru... E îmbrăcat în haine, deosebite nițel de ale celorlalți, în odăjdii... Ceva îi surprinde și pare că-i pironeste în locul și poziția în care se găsește unul fiește care. Și pare că din flăcările acelea de foc, ce fulgesc, de sus, din văzduh, asupra lor, se desface o căldură dulce, o mireasmă îmbătătoare, o recorie lăuntrică plăcută... ceva nespus de bun, de dulce, dar eteric, și curat, ce le umple toată ființa, de o plăcere sfântă, care-i răpește, lin, alinător, fermecător. În ochi, în așezarea trupului, în gestul mânilor, în toată presiunea ținutei întregi se vedește efectul acelei lăuntrice, sufletești lucrări, ce se petrece întărind, curățind, înnoind, pe cei părtași de ei.

Pe lângă aceste pânze, singurele lucrări de adevărată artă — mai e de însemnat o tipăritură veche, care cel puțin în 5 forme deosebite este eternizată, care de care mai împodobită. Reprezintă icoana vestită a Maicii Domnului, care a lăcrimat la 15 Febr. 1699, la mănăstirea dela Nicula, icoană al cărei original s'a adus atunci la Cluj, rămânând la Nicula numai o copie ulterioară făcută. E în stil oriental tipic, și poartă inscripție, de asupra grecească, ear de desupt latinească, ce sună astfel:

VERA EFFIGIES B. VIRG. MARIAE FLENTIS
IN TRANSILVANIA AD CLAVDIOPOLIM
ANNO 1699 DIE 15 FEBR. VISITVR IN
TEMPLO ACADEMICO CLAVDIOPOLI.

Un exemplar al acestei icoane tipărite e foarte frumos împodobit cu aurituri. Vestmintele sunt lipite cu stoffe de mătăasă, imitând cât se poate de fidel, și nelăsând să se vadă din tipăritură decât fețele, a Maicii sfinte și Fiului său iubit. Altele sunt împodobite cu flori artificiale, cu mărgelile, cu salbe de bănuțe, și alte podoabe populare.

Mai e de însemnat icoana fondatorului Bobb, lucrată în ulei. Pe dos are următoarea însemnare:

*Excellentissimus, Illustrissimus ca
Reverendissimus Ioannes Babb Episcopus
Fogarasiensis Natus 1729 (sters)
1734 (de fapt 1739) Mortuus 1830.*

pinxit Simo 1835.

Nu știm cine să fi fost acest Simo, dar bănuiala se impune, oare nu e tot el și autorul celorlalte 3 pânze?

De asupra acestui portret al ctitorului, așezat sub cor, este o tablă de peatră, cu insigniile episcopale și ceva din emblema familiară alui Bobb, și cu următoarea inscripție criptogramă:

LAVDIBVS DIVINIS
STRVI CVRAVIT DE SVO
IOANNEŠ BABB EPISCOPVS
FOGARASSIENSIS.

Din aceasta tablă, în care ni-se spune că biserica a făcut-o întru lauda lui D-zeu, din al seii, Episcopul Ioan Bobb, reese anul 1800, când s'a făcut cea dintâiu lucrare de întemeiere.

(Va urma.)

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ

— **Fundațiunea «Petran»**, statorindu-se literele fundaționale, se va inactiva încurând dând stipendii, de câte 300 cor., mai ales studenților din Cluj.

— **Medalia jubilară Carol I.** a fost acordată și I. P. S. Metropolit Dr. Victor Mihalyi de Apșa. prepozitului I. M. Moldovan, canonicului Dr. Aug. Bunea, Iosif Vulcan, membri ai Academiei.

— **Comitetul «Asociațiunii»** din Sibiu a hotărât a zidi un internat pentru 50 studenți, cu 100.000 cor. 42.000 are bani gata, restul se va colecta.

— **Hymen.** Dl Dr. T. Mihali, avocat și deputat, Dej, s'a cununat Dumineca trecută, în București, cu d-șoara Eleftera Porescu, de origine din Brașov, și directoară a institutului »Regina Elisabeta« din București.

— **Biserica din Timișoara**, sfințită de curând, a fost zugrăvită de pictorul nostru Octavian Szmigelschi, și e da toată frumseța.

— **Corul tinerimei universitare** de sub conducerea d-lui Iustin C. Iuga a cântat Duminecă în 9 Dec. în bis. gr.-cat. din Cluj. De nou vocea puternică stăpânită de artă a d-lui N. Dămian a făcut adâncă și înălțătoare impresie. A predicat protopopul Dr. Dăianu. Biserica plină.

— **Dl Dr. Petru Vajda**, fost preot, acum avocat, a deschis cancelarie în Vișeu-de-sus al Maramureșului. În părțile acelea nu mai sunt avocați români.

— **Expoziția din București** s'a închis Joi, în 6 Dec. n. cu solemnitate, la care a fost de față și Regina.

— **Nou doctor român.** Dl Traian Popu s'a promovât în Sămbăta trecută de Dr. în drepturi la universitatea din loc.

— **În Topârcea**, comună din jurul Săliștei Sibiului, în locul școlii vechi, necorespunzătoare, s'a zidit frumoasă școală nouă. La zidirea ei a dăruit dl Dr. Nic. Vecerde, avocat în Brașov, născut în Topârcea, 1000 coroane. — Fapta grăiește de sine.

† **Aurel C. Corvin**, fost profesor la Tecuciu (România) s'a reîntors bolnav acasă, să poată muri în Blaj, unde s'a născut. În mormântarea s'a făcut în 5 Dec. n. celebrând canonicul Dr. Isidor Marcu, rector al seminarului, coleg de școală al reposatului, care însuși absolvase și studiile teol.

— **Alegere de deputat** se va face în cerc. II. al Clujului în 28 Dec. n. Nou și acum des repetit prilej pentru acei Români și Unguri (aci nu-i deosebiri), cari își fac bani de cheltuială în lupta electorală.

— **Elevii pedagogiei** din Blaj se ofer să dea la Crăciun ori Bobotează un concert în vr'un centru din Munți pentru gimnaziul din Brad, — Frumoasă pildă de iubire generoasă a culturii românești au fiitorii dascăli din Blaj.

— **Corul bisericesc din Cluj**, condus de dl învățător A. Pora va cânta Duminecă, 16 Dec., la s-ta liturgie pentru întâia oară în anul acesta școlastic. Corul e alcătuit mai ales din meserieși și țărani, au învățat liturgia de Vorobchievici.

— **»Atena Ardealului«**. Cu acest titlu a fost onorat Clujul în adunarea ce a ținut-o în Aiud societatea »Muzeului ardelean«. Să-l poarte cu vrednicie, asta e ce dorim.

— **Ieftin, practic și bine ilustrat e Căldărașul de 20 fl.** scos de Desp. clujan al »Asociațiunii«. N'ar fi bine, ca și alte despărțăminte să dea astfel de călindare și să aibă toate un caracter local pronunțat? — („Neamul Românesc“ 59.)

— **»Gazeta Transilvaniei«** vechiul și cinstitul organ național din Brașov, a fost ispitit zilele trecute de o grevă a lucrătorilor. Greva însă numai o 1/3 zi a ținut și vrednicul director Dr. Aurel Mureșianu a rezolvat-o. În ziua următoare, care întră acuși în anul al 70-lea, a apătut iarăși regulat.

— **Cutul**, frunțașă comună de pe Secaș, s'a declarat comună mare. În curând se va face alegere de notar, la care avem nădejde, că vor candida și va fi ales un Român.

— **În chestia învățătorilor** consist. metrop. din Sibiu a conchemat pe a 4-a zi după Crăciun o anchetă, sub conducerea dlui Dr. E. R. Roșca, director seminarial, vor lua parte câte 2 delegați ai fiecărei dieceze și câte 1 învățător din fiecare protopopiat.

— **Archiepiscopul catolic** din București Raymund Netzhammer, foarte bun cunosător al limbei și literaturii române, a publicat un studiu de archeologie asupra urmelor creștinătății vechi în Dobrugea.

— **Frumoasă pildă de iubire** frățească, creștinească și românească, a dat S. Sa Episcopul Lugojului, Dr. Hossu, într'un sat din Bănat Cercetând parochia unită a binevoit a intra și în biserica fraților gr.-or. unde a fost întimpinat cu vorbire din partea preotului și cu cântări bisericești. Poporului adunat pe lângă binecuvântare i-a spus cuvinte de frățească iubire.

— **»Carmen Sylva«**, societatea română academică social literară, din Graz și-a constituit comitetul pe anul administrativ 1906/7 în modul următor: Președinte: Nicolau Butean, stud. în med. Secretar: Lazar Ilescu, stud. în drept. Cassar: Emil Birtolon, stud. în drept. Bibliotecar: Adrian Popescu, stud. în drept.

— **Episcopul catolic** din Iași, Camilli, a serbat 25 ani de preoție. Mons. Camilli e un prietin al Românilor. (»Neamul Românesc«).

— **Învățătorii**, la alte popoare, de pildă, la Cehi, țin iarna zi de zi șezători de învățătură cu cei mari, tâlcuindu-le legi, învățându-i lucruri economice: pomărit, legumărit. Astfel țeranii ies în primăvară cu învățături nou ce le pun în praxă La crișmă nu umblă — numai drumetii cari în-

noptează; vinars nu beau țaranii. — »În vinars — zic ei — și-a muiat dracu coada, și unde-și bagă dracu coada, acolo nu-i lucru curat, toate merg pe dos«. — Eată ce face cultura, dragi învățători, cari vă gândiți la politică și la salare!

— † **Ferdinand Brunetiére**, celebru scriitor și critic francez, membru al academiei, a murit zilele trecute în Paris. A fost redactorul marelui »Reviste a deux lumi« (Rev. de deux mondes) și avea o concepțiune morală despre artă și căuta principiile creștine în literatură. De aceea aderenții lui Dreifuss nu-l iubiau, dar se temeau de el.

— **Despre lupta dela Mirislău** a vorbit în adunarea din Aiud a »Muzeului ardelean« d-l Dr. Veress Endre, bibliotecarul univerzității din Cluj, care știe foarte bine românește. A spus lucruri nouă după documente din arhivele Vaticanului. Constată că învingerea a fost câștigată numai cu ajutorul Nemților, și că peste 30 magnați maghiari au luptat pe partea lui Mihaiu Viteazul. Și comandantul suprem al lui Mihaiu a fost un magnat ungur.

— **O nouă linie ferată** se pregătește între Abrud-Câmpeni, pe la Roșia, apoi dela Câmpeni la Turda. Astfel Clujul va fi legat direct cu Abrudul.

— **Concurs.** »Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român« va da pentru anul școlar 1906—7 șase stipendii de câte K. 300 din »Fundațiunea Ioan Petran«, pentru șase studenți univerzitari de naționalitate română, cari urmează la una din facultățile a univerzității din Cluj. Cererile pentru aceste stipendii se vor înainta comitetului central al »Asociațiunii« din Sibiu (Nagyszeben) str. Morii nr. 6. până la 1 Ianuarie st. n. 1907 însoțite de următoarele acte: a) Certificat de paupertate și b) certificat de studiu (index în original sau în copie legalisată). Cei împărțâși de stipendii vor fi obligați a lua parte la masa studenților academici din Cluj. Cererile întrate după terminul de 1 Ianuarie 1907 nu vor fi luate în considerare. Sibiu, din ședința comitetului central al »Asociațiunii pentru literatna română și cultura poporului român« ținută în 8 Decembrie 1906. Iosif Sterca Șuluțiu. Oct. Tăslăuanu, secretar.

MAI NOU

Lupta statului cu biserica.

La 11 Decembrie n. s'a declarat în Franca lupta dintre stat și biserică. Atunci a început să aibă putere legea așa numită a separațiunii, adică a despoierii biserice de drepturile și averile sale. Biserica nu s'a supus acestei legi. De acea guvernul socialist al țerii lui Dreyfuss a scos din casele lor pe toți episcopii, peste 100, și a chemat la slujbă militară pe toți clericii, peste 5500. Bisericile trec în stăpânirea statului, și astfel se va desfășura o luptă culturală ca și care de mult n'a mai fost. Vom raporta în nr-ii viitori de tot ce se va petrece.

Mișcare între învățători.

Între învățătorii nostri gr.-cat. se simte o pornire de nemulțămire cu conducătorii reuniunii lor, și mai ales cu conducătorii »Foi Școlastice« dela Blaj. E vorba, că ar vrea să-și facă o altă foaie, în care să facă și politică. Nu aprobăm aceasta mișcare de desorganizare. Dacă »Foaia școlastică« nu-i cum ar trebui să fie, învățătorii să o spriginească materialmente și moralmente. Dacă se preocupă și de alte chestii, cu colorit politic, avem destule jurnale, cari bucuros le publică tot ce e bun. Ear dacă vor să se însiruie în rândul celor ce luptă pentru o cultură mai intensivă, între în tabera lor, la despărțăminte »Asociațiunii«, la întemeierea tovărășiilor, cursurilor de iarnă și altele. Pe de asupra recomandăm tuturor, cu toată dragostea, articolul prim din foaia noastră de azi.

Mamele cari lăptează

de multe ori tocmai atunci se simt oboseite și fără putere, când ar trebui să aibă cea mai bună putere și sănătate ca să poată face destul datorințelor de mame, ele află cu deosebire în *Emulsiunea Scott* adevăratul nutremânt întăritor. Pregătită fiind din ulei de ficat de pește, var și natriu, e foarte gustoasă și ușor de mistuit, produce poftă de mâncare și astfel întrece ori ce alt nutremânt în ce privește puterea nutritivă. *Emulsiunea Scott* delătură slăbiciunea dând nouă putere de viață. *Emulsiunea Scott* e cu mult mai efect ca uleiul de ficat de pește comun.

Pentru veritabila *emulsiune a lui Scott* garantează semnul adaus aici, un pescar care duce pe spate o știucă mare.

Se capătă în toate farmaciile.

Cu provocare la aceasta foaie, trimițând înainte 75 fil. în marce postale, servește cu sticla de model

Dr. Budai Emil

»Városi gyógyszerháza«
BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.
Prețul sticlei originale Cor. 2-50

CĂRȚI NOUE ȘI REVISTE

— **Predicile lui Petru Maior** pe Duminică și sărbători. Ediție cu lit. latine sub îngrijirea protopopului *Dr. E. Dăianu*. 2 volume de 670 pagini. Broșurate: 6 cor. + 50 fil. porto. *Legate foarte frumos*, în pânză, cu piele la călcăiu, și inscripție aurită: 7 cor. + 50 fil. porto.

— **Căldarul dela Cluj**, pe 1907. Cu 13 ilustrațiuni! Numai 20 fil. + 3 fil. porto.

— **Scrisori și inscripții ardeleni și Maramureșene** de *N. Iorga*. Bogat volum de notițe istorice. Preț 3 cor. 50 fil. Adm. »Răvașul« Cluj, Jókai u. 6.

— **Contribuiri pentru o istorie...** a Românilor dela originea lor încoace până în Iuliu 1504 de *Dr. I. G. Sbiera*, profes. univ. în Cernăuți și membru al Academiei române. Volum I. Cernăuți 1906. 8° mare 820 pag.

Publicația aceasta mare, roada muncii unei vieți de om, ni-s'a trimis la redacție din partea autorului, ne socotim deci datori a o anunța acum, și a spune mai târziu, după ce o vom cunoaște mai de aproape, un cuvânt de apretiare despre ea. Prețul e 12 cor. Preoților autorul le oferă o reducere la preț.

— **Viața Românească** (Iași) a apărut nr. 9, pe Noemvrie cu bogat cuprins, de Sp. Popescu, G. Bogdan Duică, G. Ranetti, George Kernbach, Dr. N. Lupu, M. Carp. — Scrisori din Bucovina, Ardeal, Basarabia. Cronică literară, economică, esternală. Recenzii. Abon. 18 lei pe an. Adm. str. Manolescu 2.

— **Junimea literară**. A apărut nr. 12. cu următorul sumar: Sonet de Leandru. A ajunge (specimen din »Dicționarul limbii române«) de *Dr. S. Pușcariu*. Zbuciumare de *V. Loichiță*. Basmul meu de *Ana Conta-Kernbach*. *Dr. I. G. Sbiera* de *Lazar Vicol*. O, du-mă sus de *V. Loichiță*. O zi însămnată la Iași de *G. Rotariu-Rotică*. Dări de samă de *Victor Morariu*. Notițe bibliografice de *N.-r.* Redacția și administrația: Suceava (Bucovina) strada Sturza nr. 655.

Numărate dame inteligente folosesc renumita alifie de față

Margit-Crème

a lui FÖLDES

— care e de un efect eminent, —

un preparat fără grăsime, nes-tricacios și cel mai bun pentru infrumșetarea obrazului.

Margit-Crème a lui **Földes** e un mijloc cu efect sigur și grabnic contra alunițelor, pe-struelor de ficat, bubitelor, zgrăbunțelor, bubelor de fierbințeli și contra altor necură-țiri ale pielii obrazului. Pomada aceasta o folo-sesc damele cele mai inteligente din lumea în-treagă și cu privire la efectul lui fără păreche și escelent se exprimă în modul cel mai măgulitor și însuflețitor. Despre aceasta se va convinge altfel fiecine după întrebuintarea unei tighii, tre-bue însă să ne ferim de falsificate.

Prețul unei tighii mici 1 cor.; unei tighii mari 2 cor. Săpunul-Margit costă 70 fil. Puderul-Margit 1 cor. 20 fil. Apa de față Margit 1 cor: Pasta de dinți Margit 1 cor.

Se prepară: la FÖLDES KELEMEN, apotecar în ARAD.

Comande de 6 cor. se trimit franco

Se poate căpăta:

la *Burger Frigyes*, *Dr. Czetz Dénes*, *Gergely Fer utóda*, *Halász Jenő*, *Dr. Hintz György*, *Széky Miklós* și *Tanács József*, apotecari în Cluj.

Correspondent abil

care posedă limba germană și română în scris și vorbire **afă imediat aplicare** la o fabrică mare de mașini în România.

Reflectanții, cari au fost aplicați ca corespondenți să trimită oferte detaliate cu copii de atestate și indicarea de referențe împreună cu fotografie sub »Lebensstellung« la administrația ziarului.

2—3

S'a deschis
în piața Mátyás király Nr. 11 în palatul Reil
Prăvălia de haine pentru Domni, dame și copii

a lui
Réti B. és Társsa.

Cel

mai bun și

cel

mai frumos!

Pe

lângă prețuri

solide și

moderate

Postav de Zsolna, Gács și Rozsahegy.

8—10

Mátyás király-tér 11.

Institutul indigen de asigurare

Fondat la 1868 „**Transsylvania**” Fondat la 1868
se recomandă pentru încheierea de

Asigurări de foc și asupra vieții, de rente, zestre, pe cheltuelile înmormântării etc. în toate combinațiile și cu tarifele cele mai ieftine.

Valori asigurate: Despăgubiri prestate: 105 milioane cor. 7 milioane coroane.
Sfaturi în toate afacerile de asigurare se dau fără nici o cheltuială.

Acușitori bunți se caută în condițiuni favorabile.

Agentura generală în Cluj, Emketer 16.

Asigurări se pot face la »Economul« și la Agentura »Transilvaniei« în Cluj.

SOLE SIMON

Prima fabrică ardelenă de sigile

lucrate în gumă, de materie pentru hectograf, atelier pentru pregătirea materiei de hectograf, precum și a diferitelor colori pentru sigilare.

Gravează: în aur, argint, aramă, oțel; pregătește mai departe tot felul de marce familiare, sigile tăiate în aramă, perinute rotunde pentru ținutul materiei de sigilare, subscrieri, monograme pentru brodare și tot felul de lucruri apărținătoare acestor branșe.

Se capătă: Cluj, Jókai u. 2. (gr. Rhédei ház)

Din mâna cea dintâiu

Cea mai bună și mai ieftină ocazie pentru daruri de Crăciun.

15 m. 84 cm lat pânză țesută	K. 7.80
23 » 78 » » Kanafas	» 11.—
23 » 79 » » Damast	» 14.50

20 m. Flanel pentru cămeși	K. 7.20
20 » Zefir de lână	» 9.80
20 » Barchend pentru haine	» 11.20

Cupon de blouse, în diferite colori	K. 2.60, 4.—, 6.—
» » » din catifea	K. 6.40

! Haină completă !

Din Dessin	K. 4.50, 5.50, 6.—
» Camgarn în toate colorile	» 5.50, 9.—
» Loden	» 6.—, 8.50
» Cybelin	» 7.—, 7.70, 11.50

1 garnitură de masă cu 6 servete	K. 4.80, 6.—
1 » pentru cafea	» 5.—

Batiste cu colțuri de Atlas, albe	K. 1.35 pro duzină
Năfrâmi pentru domni, elegante	» 1.90 » »
» pentru dame, din Dessin	» 3.— » »

Procurați îndată

de oarece ocazia aceasta ține numai până la anul nou.

Colecțiuni de mostre și liste speciale ilustrate gratis și franco.

Heinke & Brod

Correspondență și în limba română!

Wien, I, Augustengasse Nr. 2—T.